

## SỬ DỤNG ĐỒ DÙNG TRỰC QUAN NHẪM GÂY HỨNG THÚ HỌC TẬP LỊCH SỬ CHO HỌC SINH LỚP 12

### **Bài 20 :**

### **CUỘC KHÁNG CHIẾN TOÀN QUỐC CHỐNG THỰC DÂN PHÁP KẾT THÚC (1953-1954)**

#### **I. LÍ DO CHỌN CHUYÊN ĐỀ**

Báo cáo chính trị của Ban Chấp Hành Trung Ương Đảng khóa VIII tại Đại hội lần thứ IX (2001) chỉ rõ: "Tiếp tục nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, đổi mới nội dung, phương pháp dạy học."(1)

Trên cơ sở mục tiêu cấp học, quan điểm, đường lối của Đảng về sử học và giáo dục lịch sử, căn cứ nội dung, đặc trưng của nhận thức lịch sử, Đảng ta xác định: "Bộ môn lịch sử ở trường THPT có vai trò vô cùng quan trọng, nó hình thành cho học sinh kiến thức cơ bản về lịch sử phát triển hợp qui luật của dân tộc và xã hội loài người". Trên cơ sở đó, giáo dục lòng yêu nước,, tự hào dân tộc, lí tưởng độc lập dân tộc, và CNXH , rèn luyện năng lực tư duy và thực hành. thực hiện một cách nghiêm chỉnh các nhiệm vụ giáo dục và giáo dưỡng và phát triển.(2)

Với vị trí, chức năng, nhiệm vụ quan trọng như vậy, nhưng hiện nay bộ môn lịch sử chưa thực hiện hết chức năng, nhiệm vụ của mình. Hiện tượng học sinh ít chú ý học tập các môn xã hội , trong đó có bộ môn lịch sử là phổ biến. Tình trạng trên do nhiều nguyên nhân, trước hết là do quan niệm chưa đúng về bộ môn, hạn chế về thời gian học tập, học vì thi cử..... Một số giáo viên dạy chưa tốt. Do vậy chưa thu hút, gây hứng thú cho học sinh học tập lịch sử trên lớp.

Bất kì bộ môn nào cũng có khả năng gây hứng thú học tập cho học sinh. Bộ môn lịch sử vô cùng phong phú, bởi nó khôi phục đời sống con người với những sự kiện cơ bản, sinh động về lao động sản xuất, đấu tranh chống ngoại xâm.... Qua môn học này, học sinh thấy được những phẩm chất cao đẹp của con người với những tấm gương trong sáng , tiêu biểu, đồng thời cũng thấy được những mặt xấu, tiêu cực , phản động, đem lại những bài học quý báu rút ra từ quá khứ. Với những nội dung như thế, môn lịch sử có khả năng, sức mạnh gây hứng thú học tập cho học sinh.

Quán triệt tư tưởng "Đổi mới và nâng cao chất lượng bài dạy" "Phương pháp giáo dục phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, tư duy sáng tạo của người học, bồi dưỡng năng lực tự học, lòng say mê học tập và ý thức vươn lên"(3) .Thiết nghĩ, việc giáo viên tự tìm tòi, sáng tạo các sơ đồ,mô hình, tranh ảnh để bài dạy thêm sinh động, tạo hứng thú cho các em là điều cần thiết trong thực tế hiện nay.

.....

1.Trích nghị quyết TƯ lần IX văn kiện đại hội lần IX trang 40.

2.Giáo trình bồi dưỡng thường xuyên trang 35- NXB giáo dục Hà Nội 2000.

3.Điều 4 luật giáo dục nước CHXHCNVN.

Chính vì thế mà tôi chọn chuyên đề: **Sử dụng đồ dùng trực quan nhằm gây hứng thú học tập lịch sử cho học sinh lớp 12 ở bài: "Cuộc kháng chiến toàn quốc chống thực dân Pháp kết thúc (1953-1954)"**

Gây hứng thú học tập lịch sử cho học sinh rất đa dạng và phong phú, có nhiều biện pháp khác nhau. Trong bài này tôi chỉ xin trình bày việc sử dụng loại đồ dùng trực quan :**Sơ đồ sự kiện lịch sử, bản đồ, bảng thống kê sự kiện lịch sử** để đạt mục đích trên mà tôi đã thu được trong nhiều năm học gần đây .

## II.CÁCH THỨC THỰC HIỆN:

1/ Trong bài này để hiểu phần thứ nhất "**Âm mưu của Pháp-Mĩ ở Đông Dương: Kế hoạch Nava**". Trước hết tôi trình bày về hoàn cảnh, nội dung, biện pháp của kế hoạch Nava .

2/ Giảng sang phần thứ II: "**Cuộc tiến công chiến lược Đông -Xuân 1953-1954 và chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954**" tôi sử dụng bảng tóm tắt các sự kiện của cuộc tiến công chiến lược đông xuân 1953-1954 kết hợp với bản đồ " Cuộc tiến công chiến lược Đông -Xuân 1953-1954"

Bảng tóm tắt phải được chuẩn bị kỹ trước khi đến lớp.

### **Bảng thống kê sự kiện cuộc tiến công chiến lược Đông- Xuân 1953-1954**

<b>Cuộc tiến công chiến lược Đông- Xuân 1953-1954</b>				
<b>Thời gian</b>	10/12/1953	Đầu tháng 12/1953	Cuối tháng 1/1954	Đầu tháng 2/1954
<b>Hướng tiến công của quân ta</b>	Thị xã Lai Châu	Trung Lào	Thượng Lào	Bắc Tây Nguyên
<b>Nơi địch phân tán và tập trung binh lực</b>	<b>Điện Biên Phủ</b> ( Trở thành nơi tập trung binh lực thứ 2 của Pháp sau đồng bằng Bắc Bộ)	<b>Xê-nô</b> ( Trở thành nơi tập trung binh lực thứ 3 của Pháp	<b>Luông phabang và Mường Sài</b> (Trở thành nơi tập trung binh lực thứ 4 của Pháp)	<b>Plâyku</b> ( Trở thành nơi tập trung binh lực thứ 5 của Pháp)

- **Ý nghĩa bảng tóm tắt:**

- Ý nghĩa giáo dục:**

-Qua bảng tóm tắt giúp học sinh hiểu được chủ trương của ta trong cuộc tiến công chiến lược đông xuân 1953-1954 , thấy được kết quả mà ta đạt được thông qua cuộc tiến công đó: Phân tán được lực lượng của địch từ 44 tiểu đoàn ở đồng bằng Bắc Bộ , lực lượng chỉ còn là 20 tiểu đoàn bị động phân tán theo những hướng khác nhau.

-Học sinh hiểu được âm mưu, thủ đoạn của Pháp, Mĩ trong việc thực hiện kế hoạch Nava.

**-Ý nghĩa giáo dục:**

Giúp học sinh có thái độ căm ghét đối với các mưu đồ, thủ đoạn của bọn thực dân xâm lược, đồng thời thấy được sự nhạy bén của Đảng trong đường lối chỉ đạo thực hiện tiến công địch, thấy được tinh thần đoàn kết chiến đấu của liên quân Việt- Lào trong cuộc kháng chiến chống Pháp.

**-Ý nghĩa phát triển:** Rèn luyện kỹ năng lập bảng tóm tắt, ghi nhớ, phân tích các sự kiện, rút ra kết luận.

3/ Giảng đến phần "**diễn biến chiến dịch Điện Biên Phủ**" thì chủ yếu dùng bản đồ " Chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ".

Kết hợp với sử dụng bản đồ thì tôi sử dụng bảng thống kê về tình hình viện trợ của Mĩ cho Pháp ở Đông Dương . Bảng thống kê phải được thiết kế trước ở nhà, chính xác, sạch, đẹp.

**Tình hình viện trợ của Mĩ cho Pháp ở Đông Dương(1950-1954)**

<b>Tài chính</b>	<b>Hàng năm:</b> 785 triệu USD 385 USD triệu cho các lực lượng chống cộng sản.	400 USD triệu bù vào một nửa ngân sách chiến tranh.
<b>Trang bị</b>	Viện trợ vũ khí, máy bay, xe tăng, trọng pháo, súng cối, máy vô tuyến điện, Súng liên thanh, đạn dược các loại.	<b>Tổng giá trị viện trợ:</b> 200 triệu USD . <b>Tổng cộng hàng năm</b> Mĩ bỏ ra gần 1 tỉ USD (65% toàn bộ tổn phí về chiến tranh ở Đông Dương).
<b>Người</b>	<b>Hàng năm:</b> Cung cấp 200 kĩ thuật viên.	<b>Đầu năm 1954:</b> Cung cấp thêm 400 kĩ thuật viên.

**Ý nghĩa bảng tóm tắt:**

• **-Ý nghĩa giáo dục:**

Qua bảng tóm tắt giúp học sinh nắm được âm mưu cấu kết giữa Pháp và Mĩ trong cuộc chiến ở Đông Dương, Mĩ can thiệp sâu hơn vào Đông Dương để chuẩn bị thay thế Pháp.

Học sinh thấy được tương quan so sánh về phương tiện chiến đấu giữa ta và Pháp.

**-Ý nghĩa giáo dục:**

Giúp học sinh có thái độ căm ghét đối với các mưu đồ, thủ đoạn của bọn thực dân xâm lược, đồng thời học sinh nhận thức được về tinh thần sáng tạo, dũng cảm của quân đội và nhân dân ta trong chiến đấu chống lại những loại hình phương tiện chiến tranh hiện đại của Pháp, Mĩ.

**-Ý nghĩa phát triển:** Rèn luyện kỹ năng lập bảng tóm tắt, ghi nhớ, phân tích các sự kiện, rút ra kết luận.

Đến phần kết quả của chiến thắng Điện Biên Phủ , kết hợp với những thông tin quân và dân ta giành được thắng lợi ở trận Điện Biên Phủ , tôi sử dụng bảng thống kê về thành tích chiến đấu của quân dân ta trong 9 năm(1945-1954) kháng chiến chống Pháp.

Bảng thống kê phải được thiết kế trước ở nhà thật chính xác, sạch, đẹp, khoa học.

**Thành tích chiến đấu của quân và dân ta trong 9 năm(1945-1954)  
kháng chiến chống Pháp**

	<i>Toàn bộ 9 năm</i>	<i>Trong đó: Chiến dịch đông - xuân 1953-1954</i>	
		Toàn bộ chiến dịch	Riêng mặt trận ĐBP
Số địch bị tiêu diệt( Chết, bị thương, bị bắt làm tù binh)- Nghìn tên	579,5	128,2	16,2
<b><i>Ta thu của địch:</i></b>			
Súng đại bác- Khẩu	255		24
Súng các loại- Khẩu	130415	24925	5915
Xe các loại- Chiếc	504	98	64
<b><i>Ta phá của địch:</i></b>			
Máy bay- Chiếc	435	162	62
Tàu thủy, ca nô, xuồng chiến đấu- Chiếc	603	93	
Súng đại bác- Khẩu	344	81	
Đầu máy xe lửa- Chiếc	337	40	
Toa xe lửa- Toa	1478	250	
Xe các loại- Chiếc	9292		

**Ý nghĩa bảng tóm tắt:**

- ***- Ý nghĩa giáo dục:*** Giúp học sinh nắm được những thành tích vang dội của cha anh trong chiến đấu chống Pháp lần thứ II.

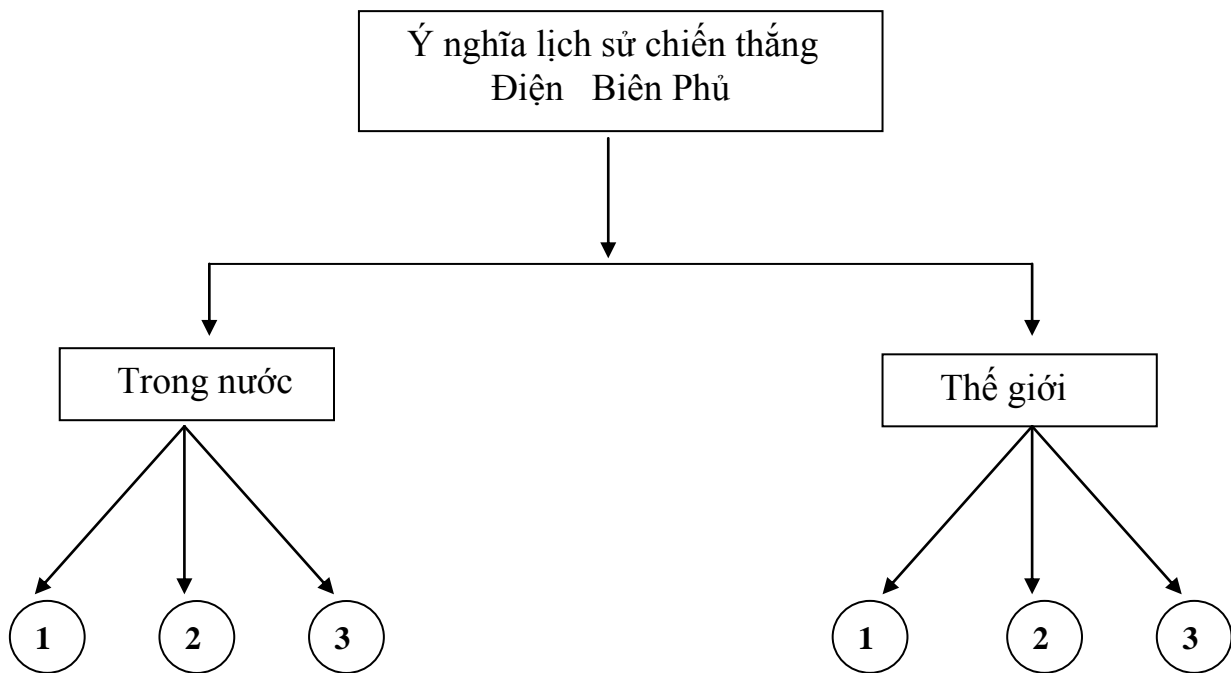
**- Ý nghĩa giáo dục:**

- Giáo dục học sinh lòng tự hào dân tộc, yêu quý công lao của cha anh trong chiến đấu chống Pháp 9 năm (1945-1954)

**- Ý nghĩa phát triển:** Rèn luyện kỹ năng lập bảng tóm tắt, ghi nhớ, phân tích các sự kiện, rút ra kết luận.

Đến phần "**ý nghĩa lịch sử chiến thắng Điện Biên Phủ**" ta dùng sơ đồ, sơ đồ cần phải được thiết kế trước ở nhà để tiện cho giảng dạy.

**Sơ đồ ý nghĩa lịch sử chiến thắng Điện Biên Phủ**



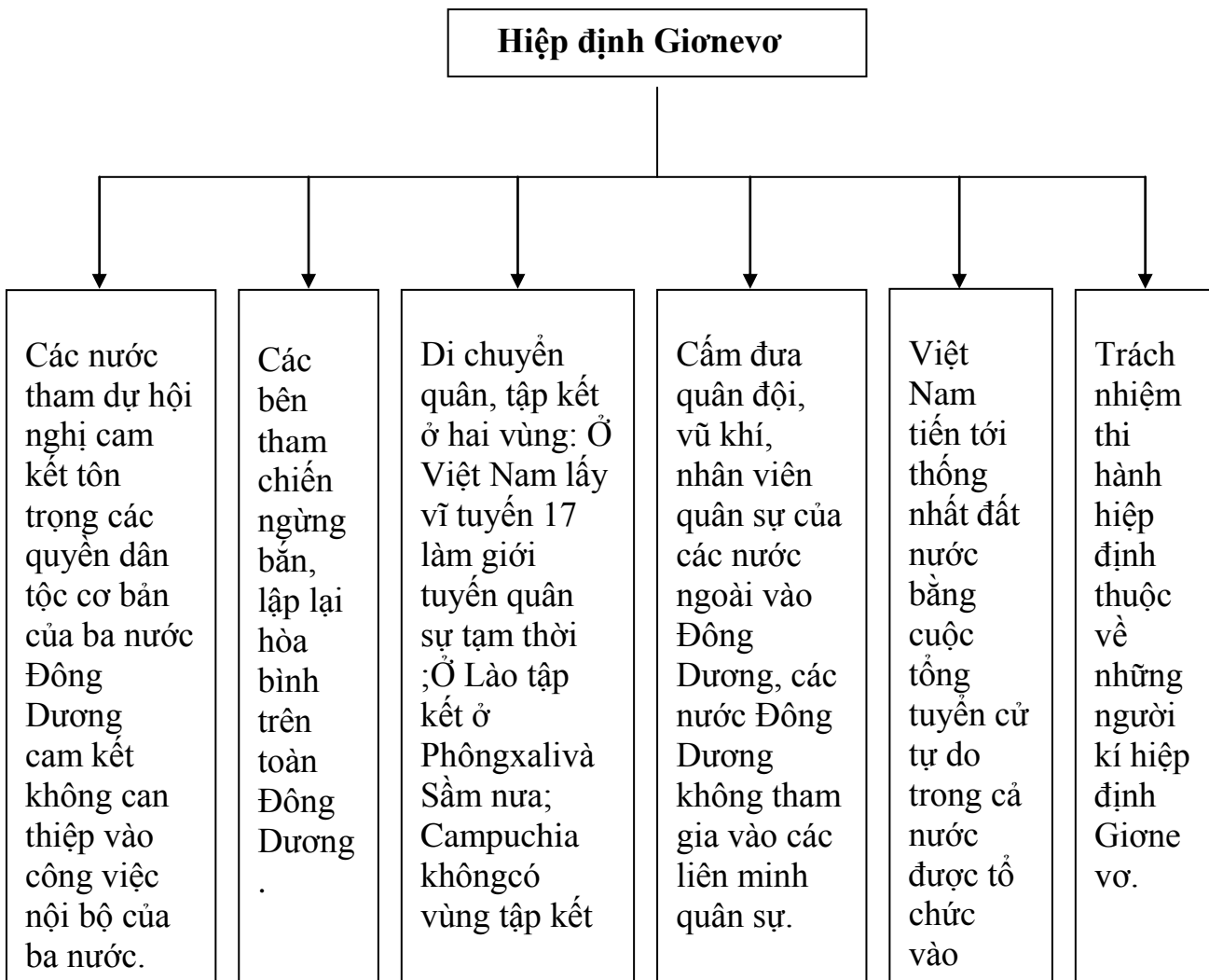
<p>(1) Đây là thắng lợi lớn nhất trong kháng chiến chống Pháp, làm thất bại ý chí xâm lược của kẻ thù. Buộc chúng phải kí hiệp định Giơnevơ</p> <p>(2) Giải phóng miền Bắc, tạo điều kiện đưa miền Bắc tiến lên CNXH</p> <p>(3) Ghi thêm một trang sử oanh liệt vào truyền thống đấu tranh chống ngoại xâm</p>	<p>(1) Cổ vũ phong trào giải phóng dân tộc của nhân dân các nước thuộc địa và phụ thuộc.</p> <p>(2) Đánh bại chủ nghĩa thực dân cũ Pháp và âm mưu kéo dài và mở rộng chiến tranh của Mỹ.</p> <p>(3) Chứng minh một chân lí của thời đại: Một dân tộc đất không rộng, người không đông, nhưng nếu biết đoàn kết dưới sự lãnh đạo của một đảng Macxit thì có thể đánh bại một nước đế quốc to lớn.</p>
--	--

- **Ý nghĩa sơ đồ:**
- **Ý nghĩa giáo dưỡn:** Qua sơ đồ , giúp học sinh nắm được những nét cơ bản về ý nghĩa lịch sử của chiến thắng Điện Biên Phủ đối với trong nước cũng như quốc tế.
- **Ý nghĩa giáo dục:** Giúp học sinh về niềm tự hào dân tộc sâu sắc, biết ơn các thế hệ cha anh đi trước đã hy sinh vì nền hòa bình, độc lập của dân tộc.
- **Ý nghĩa phát triển:** Rèn luyện kỹ năng vẽ sơ đồ, phân tích, nhận xét.

Khi giảng đến phần thứ III: Hiệp định Giơnevơ 1954 về chấm dứt chiến tranh và lập lại hòa bình ở Đông dương, giáo viên phân tích rõ hoàn cảnh dẫn đến kí kết hiệp định. Qua việc phân tích đó giúp cho các em hiểu rõ hơn về bản chất ngoan cố của Pháp, về cuộc chiến tranh gian khổ và anh dũng của dân tộc ta trên mặt trận quân sự, chính trị thắng lợi vang dội mới có thể buộc địch chấp nhận kí hiệp định Giơnevơ.

4/ Khi giảng về phần "**Nội dung hiệp định Giơnevơ**", giáo viên chuẩn bị trước ở nhà về sơ đồ nội dung hiệp định Giơnevơ để giảng cho thuận tiện. Sơ đồ này được trình bày như sau:

**Sơ đồ nội dung hiệp định Giơnevơ**



**Ý nghĩa sơ đồ**

- **Ý nghĩa giáo dưỡn**: Qua sơ đồ, giúp học sinh nắm đượ

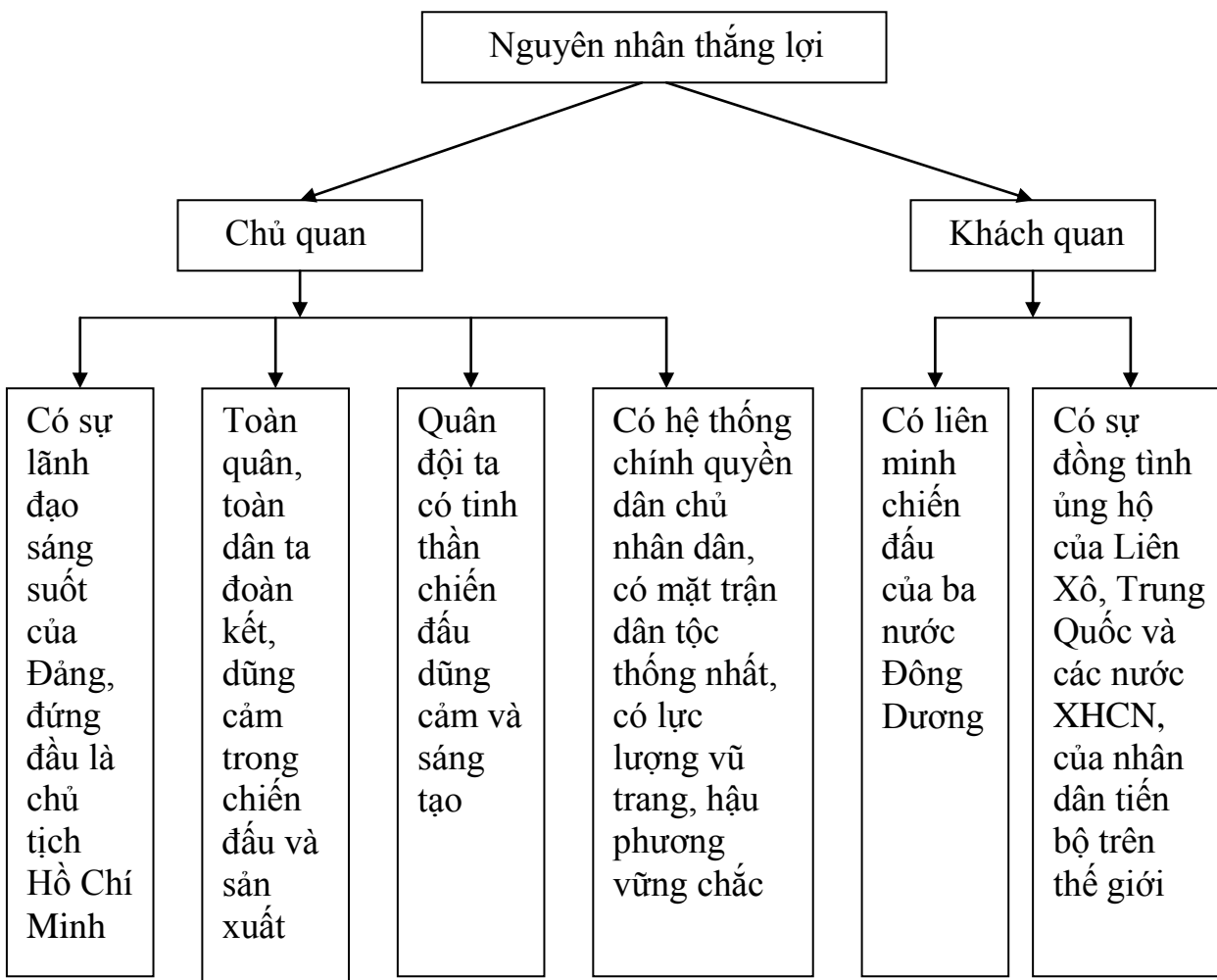
Những nội dung cơ bản của hiệp định Giơnevơ 1954 về Đông Dương, lập lại hòa bình ở Đông Dương là văn bản pháp lí chính thức chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp ở Đông Dương gần một thế kỉ. Làm thất bại âm mưu của đế quốc Mĩ trong việc kéo dài, mở rộng, quốc tế hóa chiến tranh xâm lược Đông Dương.

- **Ý nghĩa giáo dục**: Giúp học sinh có đượ niềm tin vào sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng; tinh thần yêu chuộng hòa bình; phấn đấu học tập để xây dựng quê hương đất nước.
- **Ý nghĩa phát triển**: Rèn luyện kĩ năng vẽ sơ đồ, phân tích, tổng hợp....

5/ Khi giảng về phần III: "**Nguyên nhân thắng lợi, ý nghĩa lịch sử của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp(1945-1954)**", ta có thể sử dụng sơ đồ nội dung về nguyên nhân thắng lợi như sau:

( Sơ đồ chuẩn bị kĩ trước ở nhà )

**Sơ đồ phản ánh nguyên nhân thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Pháp**



**\*Ý nghĩa sơ đồ**

**-Ý nghĩa giáo dục:** Qua sơ đồ giúp học sinh nắm được:

Những nguyên nhân thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đó là: Có Đảng lãnh đạo; có hậu phương vững chắc.... qua đó học sinh hiểu được nguyên nhân nào là cơ bản nhất xuyên suốt trong cuộc kháng chiến chống Pháp chống Mĩ và trong cả giai đoạn xây dựng CNXH hiện nay.

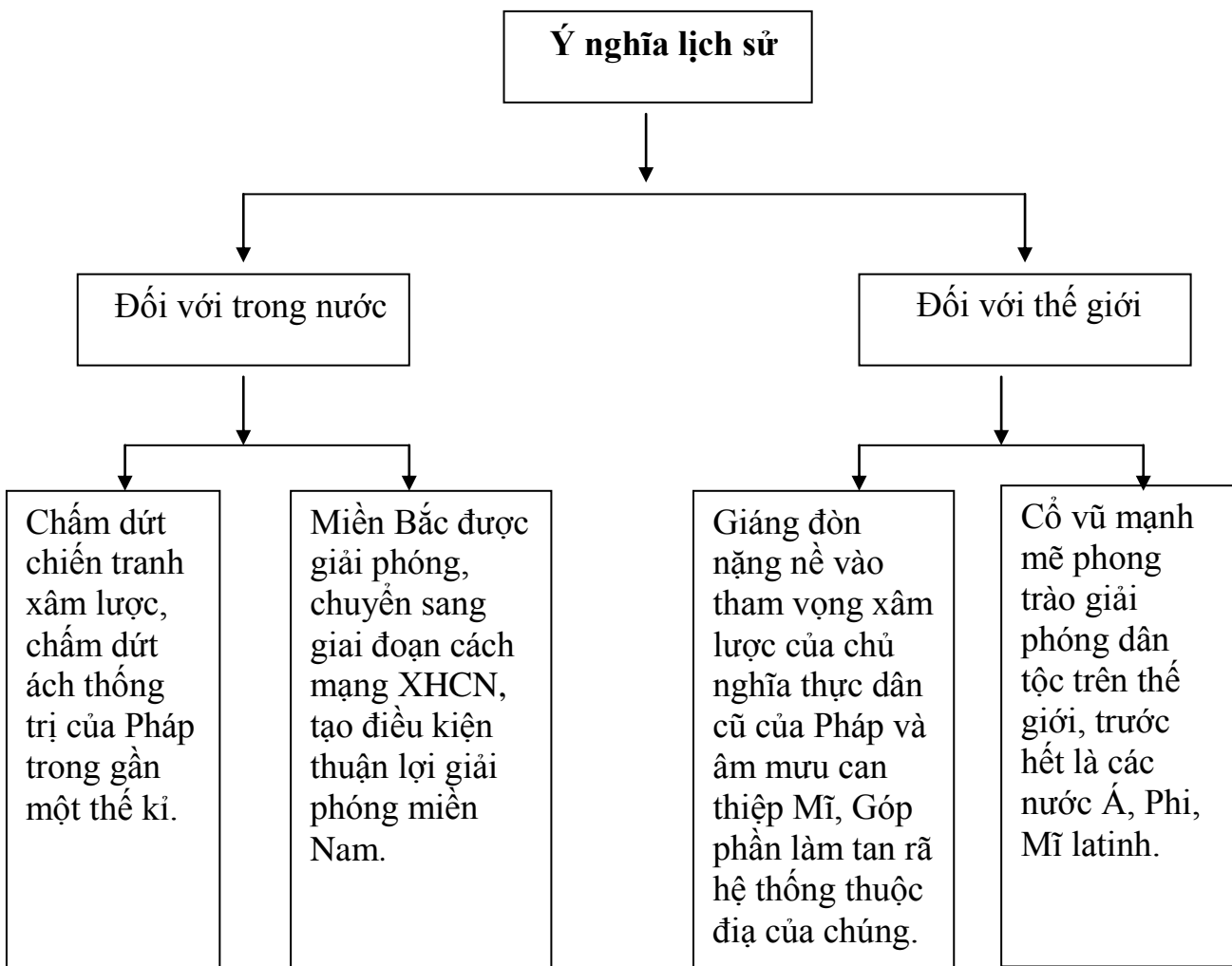
**-Ý nghĩa giáo dục:** Giáo dục cho học sinh hình thành lòng biết ơn, kính trọng đối với nhân dân, chiến sĩ, có tinh thần đoàn kết quốc tế. Đồng thời tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng.

**-Ý nghĩa phát triển:** Rèn luyện kỹ năng vẽ sơ đồ, phân tích, tổng hợp....

**6/ Giảng về "Ý nghĩa lịch sử của cuộc kháng chiến chống Pháp", ta có thể sử dụng sơ đồ ý nghĩa lịch sử cuộc kháng chiến chống Pháp giai đoạn 1945-1954.**

( Sơ đồ được chuẩn bị trước cho tiện sử dụng, rõ ràng, sạch đẹp.)

**Sơ đồ ý nghĩa lịch sử cuộc kháng chiến chống Pháp(1945-1954)**



**\*Ý nghĩa sơ đồ**



**-Ý nghĩa giáo dục:** Qua sơ đồ giúp học sinh nắm được:

Ý nghĩa lịch sử to lớn và sâu sắc của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp(1945-1954) đối với trong nước cũng như thế giới.

**-Ý nghĩa giáo dục:**Giúp học sinh nêu cao tinh thần yêu nước, quý trọng nền hòa bình của đất nước ta, có niềm tin vào con đường cách mạng XHCN do Đảng và nhân dân ta đã lựa chọn.

**-Ý nghĩa phát triển:** Rèn luyện kỹ năng vẽ sơ đồ, quan sát, phân tích, nhận xét và rút ra kết luận.

### III. KHẢ NĂNG ỨNG DỤNG:

Đề tài này có khả năng ứng dụng trong tất cả các trường, không kể trường ở thành phố, đồng bằng, miền núi hay vùng sâu, vùng xa đều có thể ứng dụng được. Khả năng được thực hiện là phụ thuộc vào tinh thần yêu nghề của giáo viên, vì vật liệu làm các bảng thống kê sự kiện, sơ đồ sự kiện lịch sử đều sử dụng bằng giấy rôki và bút lông rất dễ mua ở bất kì nơi đâu, rẻ tiền...( nếu dạy bằng bảng đen)

Nếu các trường có điều kiện dạy bằng đèn chiếu Projecter thì việc kẻ bảng thống kê sự kiện lịch sử, vẽ sơ đồ sự kiện lịch sử...hiệu ứng để dạy cũng hết sức đơn giản, không tốn công sức nhiều mà bài dạy sẽ sinh động, thu hút được sự chú ý của học sinh

### IV. KẾT QUẢ

**-Về giáo dục khoa học:** Việc dùng bản đồ, sơ đồ sự kiện lịch sử, bảng thống kê sự kiện lịch sử minh họa tranh ảnh..... trình bày rõ nội dung bài học, thu hút sự chú ý của HS. Việc hấp dẫn các em ở đây không chỉ là màu sắc, đường nét trên bản đồ, sơ đồ sự kiện lịch sử.... mà còn chính là nội dung của bản đồ, sơ đồ .... phù hợp với yêu cầu giáo dục của bài học. Việc sử dụng đồ dùng trực quan trong bài học trên làm cho không khí lớp học thêm sôi nổi, HS học tập một cách hào hứng. Chúng tôi không chỉ một mình thuyết minh bài giảng mà HS cùng chúng tôi đều cùng giải quyết các nội dung bài giảng theo sơ đồ, bảng thống kê, bản đồ có minh họa.

**-Về tư tưởng:** Việc sử dụng sơ đồ sự kiện lịch sử, bản đồ, bảng thống kê...sẽ tác động đến HS bằng nhiều hướng : HS vừa nghe, vừa nhìn, vừa suy nghĩ, vừa hoạt động tư duy, vừa hoạt động bằng ngôn ngữ. Sự hấp dẫn đối với HS trong giờ học này được nảy sinh từ yêu cầu mới tìm tòi, hiểu biết: Vì sao Mĩ giúp Pháp thực hiện kế hoạch Nava? Vì sao Pháp-Mĩ chọn Điện Biên Phủ làm điểm quyết chiến chiến lược?.....Qua một loạt các hình ảnh trực quan từ bản đồ, sơ đồ, bảng thống kê... đã tác động rất lớn đến suy nghĩ của các em. Qua đó giáo dục cho các em về truyền thống, tinh thần yêu nước, lòng tự hào dân tộc, sức mạnh đoàn kết toàn dân, lối đánh sáng tạo đã làm nên một Điện Biên Phủ Lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu”.

**-Về nhận thức:** Sau đây là kết quả khảo sát chất lượng ở bài dạy này qua một số năm dạy (2006-2011)

Tỉ lệ chất lượng	2009-2010(Không	2010-2011(Không	2011-2012(Có sơ	2012-2013( có sơ đồ sự kiện	2013-2014( có sơ đồ sự kiện
------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------------------	-----------------------------

	có sơ đồ sự kiện lịch sử, bản đồ	có sơ đồ sự kiện lịch sử, có bản đồ	đồ sự kiện lịch sử bản, bản đồ	lịch sử, bản đồ và bảng thống kê SK lịch sử)	lịch sử, bản đồ và bảng thống kê SK lịch sử)
Khá, tốt	57%(12/10; 12T1; 12T2)	70%(12a1-12a2 12/4)	90%(12a3-12a11 )	97%(12a3;12a8)	98%(12a1;12a8)
Trên TB	100%	100%	100%	100%	100%

Kết quả thăm dò, trả lời bằng phiếu trắc nghiệm khách quan: Qua bài học này em có thích học môn lịch sử không?

Tỉ lệ	2009-2010(không có sơ đồ sự kiện lịch sử , bản đồ)	2010-2011(Không có sơ đồ sự kiện lịch sử, có bản đồ)	2011-2012(Có sơ đồ sự kiện lịch sử , bản đồ )	2012-2013(Có sơ đồ sự kiện lịch sử , bản đồ , bảng thống kê SK lịch sử	2013-2014(Có sơ đồ sự kiện lịch sử , bản đồ , bảng thống kê SK lịch sử
Có	78%	88%	100%	100%	100%
Không	22%	12%			

## V. BÀI HỌC KINH NGHIỆM

Tóm lại, muốn gây hứng thú học tập cho HS bằng phương pháp sử dụng đồ dùng trực quan thì cần phải tiến hành những công việc sau:

**Thứ nhất:** Ngoài việc chuẩn bị chu đáo một vài đồ dùng trực quan cần thiết cho giờ dạy còn cần phải xây dựng hệ thống đồ dùng trực quan phù hợp với nội dung sách giáo khoa.

**Thứ hai:** Khi sử dụng đồ dùng trực quan cần khéo léo kết hợp việc tường thuật, miêu tả, giải thích sự kiện cơ bản đang học để HS hình thành biểu tượng và khái niệm về nội dung đang học.

**Thứ ba:** Cần phát huy tính tích cực, tư duy của HS như: Vẽ bản đồ, làm bảng thống kê sự kiện lịch sử, vẽ sơ đồ sự kiện lịch sử, sử dụng các loại đồ dùng trực quan khác nhau, kết hợp với loại tư liệu tham khảo để nắm sự kiện, phân tích nội dung và cảm xúc với sự kiện

## VI KẾT LUẬN

Việc sử dụng đồ dùng trực quan trong bài giảng này, nếu GV tích cực tìm tòi, sáng tạo về cách làm bản đồ, sơ đồ sự kiện lịch sử, bảng thống kê sự kiện... thì sẽ có tác dụng tốt, có thể áp dụng trong tất cả các lớp dạy, luôn tạo hứng thú cho học sinh học tập. tạo hứng thú, ham học môn sử, nhất là

lịch sử dân tộc. Qua đó góp phần giáo dục truyền thống yêu nước, tự hào dân tộc. Tránh hiện tượng coi thường môn học, coi môn lịch sử là môn phụ, không quan trọng.....

Trên đây là một vài kinh nghiệm của cá nhân tôi qua việc sử dụng đồ dùng trực quan dạy học ở bài lịch sử cụ thể. Từ đó rút ra những kết luận chung, khái quát về việc sử dụng đồ dùng trực quan để gây hứng thú trong giờ học lịch sử trên lớp.

## VII. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luật giáo dục nước cộng hòa XHCN Việt Nam.
2. Giáo trình bồi dưỡng thường xuyên
3. Sách giáo viên lịch sử 12
4. Sách lịch sử 12
5. Đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập môn lịch sử ở trường THPT

## VIII. MỤC LỤC

Nội dung	Trang
Lí do chọn chuyên đề :	1
Cách thực hiện:	3
Khả năng ứng dụng:	11
Kết quả, bài học kinh nghiệm	12
Kết luận:	14

Lục ngạn tháng 12-2018  
 Người làm chuyên đề:

Trương Thị Quyết

